

Szükség van-e a poszternyelv tanítására?

A szaknyelvtanítás során tanítási célként reálisan merül fel a poszterkészítés is. A szakmai szereplés (vagy másképp szólva a szakmai kommunikáció) egyik formája a különböző szakmai találkozásokon megjelenő külön műfaj, az úgynevezett poszterbemutató, amelynek során a következő történik. Vegyünk példaként egy orvosi témájú konferenciát. A konferencián elhangoznak előadások, természetesen vizuális szemléltetéssel. Ehhez kapcsolódnak a hozzászólások és a vita. Ezt a hagyományos formát egészíti ki egyre inkább a poszterbemutató, aminek megjelenését azzal lehetne indokolni, hogy gyorsuló világunkban egyre több információt kell egyre rövidebb idő alatt és egyre tömörebb formában közölni és befogadni.

Mi is a poszter? A poszter egy olyan faliújságszerű vizuális közlési forma, amikor egyetlen, adott terjedelmű lapon a szöveges és képes közlési mód kombinációjával a poszter készítője a lehető legtömörebb formában fejt ki mondanivalóját. A poszter úgy rövidíti le a konferencia idejét, hogy a poszter készítője nem ismerteti elejétől a végéig a témát a hallgatóságnak, hanem közszemlére teszi ki a poszterét többnyire egy állványra, a konferencia résztvevői pedig – ha óhajtják – megismerkedhetnek vele.

A poszterbemutató két fajtáját ismerjük: 1) poszterbemutató egyéni eszmecserével; 2) poszterbemutató nyilvános vitával.

Az elsőnél a poszterek a konferencián egy bizonyos ideig ki vannak állítva. A konferencia egyik napján a program szerint úgynevezett „*poster session*”-t tartanak, amikor a hallgatóság körbemegegy, nézegeti a kiállított posztereket és kérdéseket tesz fel, konzultál a poszter készítőjével, aki ott áll a posztere mellett.

A másodiknál a poszterek nincsenek kiállítva az egész konferencia idején, hanem beiktatnak egy meghatározott ideig tartó poszterszekciót (*poster discussion session*). Ez a *poster discussion session* két részből áll: Előbb a résztvevők körbemegehetnek és egyénileg konzultálhatnak a poszterkészítővel, majd pedig egy elnök vezetésével nyilvános vitát tartanak. Minden egyes poszterkészítő röviden összefoglalja poszterének tartalmát és ezután nyilvánosan, az egész publikum előtt feltett kérdések hangoznak el, amelyekre a poszterkészítő válaszol.

A poszter tehát hatékonyabb formája a kommunikációnak a konferenciákon, mint a hagyományos szóbeli előadás, mert lehetővé teszi, hogy több ember egyidejűleg ismertessen egy témát és hogy a hallgatóság minden egyes tagja korlátozás nélkül kérdezhessen és kötetlen vita alakuljon ki.

Még két általános megjegyzés:

1. Noha a poszter vizuális műfaj (olvasandó szöveg és képi szemléltetés, pl. képek,

ábrák, grafikonok, táblázatok stb. együtt), ennél a műfajnál a szóbeliség is fontos szerepet játszik, hiszen a poszter készítőjének kérdésekre kell válaszolnia, meg kell magyaráznia álláspontját (itt tehát szóbeli interakció zajlik). Ezt a tanításban sem szabad elfelejteni: a hallgatót nemcsak a poszter írott részének megformálására tanítjuk, hanem a szóbeli szereplést is gyakoroltatnunk kell.

2. A poszterkészítésnek az a célja, hogy felhívja a figyelmet a „munkára”, azaz a kutatásra, a vizsgálatra, a kapott eredményekre és esetleg a jövőre vonatkozó kutatási tervekre, és nem célja a magyarázat. (A magyarázatra akkor kerül sor, amikor jönnek az érdeklődők és kérdeznek.)

Mi a nyelvtanár feladata? Semmiképpen sem a technikai kivitelezés (a képi, vizuális anyag megválasztása, összeállítása és elrendezése, noha mintát erre is bemutat), hanem a minden poszterben meglévő szövegezés, az írott szöveg megformálásának, vagyis egy speciális írásbeli fogalmazásnak a tanítása.

Milyen a poszter írott szövege? Már első látásra is szembeűnő, hogy ez a szövegezőmód kötött szerkesztésű, szinte szabványszerű, a közlendő tartalom megformálása gyakran klisészerű.

A szövegezés tartalmi-szerkezeti tagolódása

A legtöbb esetben a szakcikkekben jól ismert úgynevezett IMRAD (*Introduction, Methods, Results, and Discussion*) szerkezeti sémát követi kisebb módosításokkal (a szakmai gyakorlatot követve angolul adjuk meg az elnevezéseket). (Lásd az 1. sz. mellékletet.)

Hogyan jelenik meg az IMRAD a poszterben?

Introduction (gyakran *Background*, de lehet *Aim* vagy *Objective* is). Mit tartalmaz? A kérdés exponálását, azaz ténymegállapítást az előzményekről, például a vizsgált kérdés publikációkban már napvilágra került, de valamilyen aggály, hiányosság is felmerül vele kapcsolatban, ezért további vizsgálatra, kiegészítésre van szükség és ez az indíték szolgál a poszter céljának kijelölésére, legtöbbször valamilyen vizsgálat vagy kísérlet elvégzésére.

Ennek megfelelően a bevezető rész általában két részből áll: a kérdés feltevéséből (ténymegállapítás) és a célkitűzésből.

Methods. A vizsgálat, kutatás lépései. Hogyan folyt le ez a vizsgálat.

Results. A vizsgálat, a kutatás által feltárt eredmények. Jegyezzük meg, hogy ennek a résznek kell a legterjedelmesebbnek lennie, és az ábráknak is elsősorban ezt kell illusztrálniuk, sőt előfordul, hogy az egész RESULTS rész csak ábra.

Discussion. Ezt a részt a poszternél legtöbbször el is hagyják és csak a konklúzió marad meg.

Conclusion. Az eredményekből levonható következtetések és esetleg a jövőre vonatkozó tervek igen tömören, pontokba foglalva.

Nyelvi megformálás, példákkal

A poszterek szövegezésének nyelvi megformálását, példákkal illusztrálva, a mellékelt táblázatban foglaltuk össze (lásd az 53. és 54. lapon.)

Nyelvi megformálás szempontjából a *Discussion/Conclusion* a legáttekinthetőbb, úgy is mondhatnánk, leginkább klisészerű rész. Az igeidők használatában sem túl változatos, főleg csak Simple Present Tense figyelhető meg Ennél a résznél a *to be*, *to have*

A poszter tagolódása	Igealakok (igeidők, aktív-passzív alakok)	Gyakori igék, igés kifejezések	Példák
INTRODUCTION 1. Ténymeg- állapítás	Simple Present Present Perfect	to be associate with is thought to be demonstrate document show	study is a collaborative effort ... it is not fully understood but is thought to be ... previous studies have used ... have demonstrated... have shown ... have documented... have linked ... it has been associated with ... bacterial components have been in the focus of research ...
2. Célkitűzés	Simple Past	to be the aim was to aim to investigate carry out evaluate assess design	the aim of the study was to evaluate ... this study investigated ... it was designed to compare ... this study was carried out to ... objective is to assess ... we assessed ...
METHODS	Simple Past Passive Voice	select calculate collect to be assigned to to be defined as to be used for	subjects were assigned ... tumour markers were measured ... symptoms were selected ... dust levels were calculated ... particles were collected ... PM10 was sampled from ... unstable angina was defined as ...
RESULTS	Simple Past Passive Voice	there is reveal confirm observe associate with eliminate establish to be related to there is no association	blot analysis revealed that... analysis confirmed that ... the benefit was observed ... the increase in concentration of SO2 was associated with ... the prevalence of bronchitic symptoms however showed a tendency of ... there was no significant association between ... lung inflammation did correlate with the bacterial components ... mutations were identified with FH ... the number of mutations was normalized ... these changes were eliminated ... the correlation analysis revealed ...

DISCUSSION / Conclusion	Present Tense	to have to be there is suggest represent appear to have is needed to to be required provide it seems to be associated with can be recommended must be evaluated is likely to be	the air pollution caused by the power plant has a long-term effect ... there is some suggestion in this study that spatial associations between ... Down regulation of PP2A-Ca seems to be associated with ... it is clear that the choice of exposure measure is likely to have an important effect on ... mutation analysis is needed to exclude or confirm the diagnosis of AIP ... state health needs appear to have little effect on ... the settlement represents an unrealized opportunity to reduce morbidity ... the results suggest that the greatest influence on toxicity from airborne particulate pollution may stem from ... modification will be required in ...

igével találkozunk gyakran, valamint a *sg. confirms that...* szerkezettel, és előfordulhatnak bizonyos kötőelemek, mint pl. *although, nevertheless, however*, valamint az árnyalt, nem abszolút érvényű ténymegállapítások a valószínűség kifejezésére; olyan nyelvi alakok, mint *is likely to, seems to be, appears to be* és természetesen a *may* segítségével.

Végül: a poszternyelv tanítása során ki kell tűznünk a vázlat szerű fogalmazástaniítás célját is, mert a poszterkészítés során a még nagyobb fokú tömörítés és a gazdaságos helykihasználás (hiszen a poszterben a vizuális szemléltetésnek kell a fő helyet kapnia!) megköveteli, hogy ne mindig teljes mondatokban, hanem csak vázlatpontokban fogalmazzunk. A vázlatpontos fogalmazásnak a legfőbb jellemzője az igék hiánya. Ebben a kifejezésmódban ugyanis nem cselekvéseket, hanem tárgyi valóságot, tárgyi megnevezéseket kell nyelvi formába öntenünk. Természetesen az igék hiánya nem jelentheti azt, hogy a vázlatpontos részek ne lennének jól megformáltak.

Összegezés

Ebben az írásban egy új nyelvtanítási (pontosabban szaknyelvtanítási) célkitűzés néhány elvi szempontját vázoltam fel. Izgalmas kihívást jelent számomra ez a téma, hiszen egy, a gyakorlatból merített nyelvhasználatfajtát kellett a szaknyelvtanítás elvi szintjén modellálni mielőtt nyelvórai feldolgozásra kerülne. De nyilvánvalóan ennél is izgalmasabb lesz majd az a fázis, amikor a hallgatóknak a saját maguk által készített posztereiket kell bemutatni a nyelvórán.

Irodalom

First Annual AIRNET Conference, London 11-12 December 2002.

<http://airnet.iras.uu.nl/posters>

(A nyelvi példákát is az itt bemutatott poszterekből vettem.)

Associations between air pollution and prevalences of respiratory symptoms of school children around the biggest coal-fired power plant of Hungary

Rudnai P¹, Virágh Z¹, Varró M.J¹, Szeremi M², Gombkötő Gy²

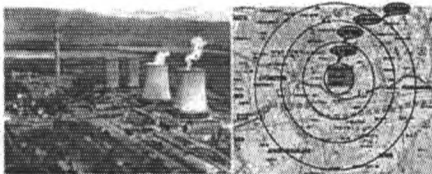
¹National Institute of Environmental Health, „Fodor József” National Center for Public Health, Budapest

²Institute of County Heves of the National Public Health and Medical Officers' Service, Eger

BACKGROUND

The MATRA Power plant with its 836 MW capacity has been in operation since 1969. It is based on a huge lignite field exploited locally.

In the frame of the National Environmental Health Action Programme we performed a survey on the respiratory health of children living in 43 settlements within a distance of 20 kms around the power plant.

RESULTS

1. There was no significant association between the prevalence of respiratory symptoms among the 8-10 year old school-children of the 43 settlements studied and the distance from the power plant, within a radius of 20 kms. (Table 1).

2. The prevalence of bronchitic symptoms, however, showed a tendency of increase with increasing distance but it was statistically not significant (non-parametric trend: $\chi^2=1.97$, $p=0.16$).

3. There was a statistically significant ($p=0.012$) association between the adjusted prevalence of bronchitic symptoms and the 18 year average of SO_2 concentration (Table 2).

4. There was a tendency of increased risk of bronchitic symptoms associated with the 18 year average level of both total sediment dust and its water-soluble fraction, though this associations were statistically not significant.

Table 1. Prevalences (%) of respiratory symptoms among 8-10 year old children in settlements of various distances from the power plant

Distance	Bronchitis	Asthma	Allergy
0-5 km	15.5	12.9	10.7
5.1-10 km	15.8	11.9	10.4
10.1-15 km	14.4	10.7	10.3
15-20 km	17.8	14.1	13.7
Total	15.1	13.1	10.9

Table 2. Associations of 10 year average SO_2 and NO_2 levels and prevalence of respiratory symptoms of 8-10 year old children*

Symptoms	SO_2 OR (95% CI)	NO_2 OR (95% CI)
Bronchitis	1.02 (0.84 - 1.23)	1.07 (0.89 - 1.28)
Asthma	1.08 (0.94 - 1.23)	1.02 (0.88 - 1.18)
Allergy	0.89 (0.80 - 1.01)	0.94 (0.83 - 1.07)

*Adjusted for age, gender, mother's education, mother's respiratory tract disease in early childhood, and smoking

Table 3. Associations of 10 year average levels of total sediment and its water-soluble fraction and prevalence of respiratory symptoms of 8-10 year old children*

Symptoms	Total sediment OR (95% CI)	Soluble fraction OR (95% CI)
Bronchitis	1.04 (0.81 - 1.35)	1.00 (0.84 - 1.19)
Asthma	0.93 (0.84 - 1.03)	0.94 (0.83 - 1.07)
Allergy	0.88 (0.80 - 1.00)	0.89 (0.80 - 1.01)

*Adjusted for age, gender, mother's education, mother's respiratory tract disease in early childhood, and smoking

METHODS

Study design: cross-sectional

Study area: 43 settlements within a distance of 20 kms from the power plant.
Study population: all children in 2nd, 3rd and 4th grade classes of all primary schools in the settlements (2500)

For the assessment of association between air pollution and respiratory symptoms we selected only those settlements where air pollution data for the last 10 years were also available. They included 7 settlements (all within 15 kms from the power plant) and 808 children.

Exposure assessment: 10 year averages of SO_2 , NO_2 , and sediment dust levels were calculated from the monthly averages between November 1991 and October 2001. Unfortunately, there was no historical data on measurements of particulates available.

Respiratory symptoms and potential risk factors and confounders were assessed at individual level by a questionnaire filled in by the parents.

The questionnaire included questions on:

- family history of respiratory and allergic diseases
- past and present health of the children
- perinatal conditions
- the parents' education and smoking
- the home environment

Statistical analysis: the associations between air pollution and chronic respiratory symptoms were assessed by logistic regression analysis with adjustment for age, sex, mother's respiratory symptoms, lower respiratory tract disease in early childhood and moulds

Questions on cough

- Does your child usually cough in the morning in autumn-winter season?
- Does your child usually cough during the day or at night in autumn-winter season?
- Did your child cough on most days for at least 3 months consecutively in the last autumn-winter season?
- Does your child usually cough up phlegm when he/she does not have a cold?

At least one positive answer = child with bronchitic symptom

Questions on asthmatic symptoms

- Has (his child's) chest sounded wheezing or whistling in the last twelve months?
- Has this child had a dry cough at night in the last twelve months, apart from a cold or a chest infection?
- Has this child woken up at night by wheezing in the last twelve months?
- Has this child ever had asthma, diagnosed by a doctor?

At least one positive answer = child with asthmatic symptoms

Questions on allergies

- Is this child allergic to house dust?
pets?
pollen?
food?
medicine?
anything else?

At least one positive answer = child with allergic symptoms

CONCLUSIONS

1. The air pollution caused by the power plant has a long-term effect on health of the people living in a distance more than 20 kms from the Power Plant.

2. Though the most relevant pollutants, the particulates have not been monitored in that area, the associations between the adjusted prevalence of bronchitic symptoms of 8-10 year old school-children and their lifetime exposure to SO_2 and (sedimented) dust hypothesise that other pollutants which were emitted by the same source but not measured, especially airborne particulates, may have contributed to the health effects observed.